

תערוכת סתיו, בית האמנים

"תערוכות בתל-אביב" / הארץ / 13.10.61 / תע' קבוצתית / בית האמנים / תל-אביב

תערוכת הסתיו של אגודת הציירים והפסלים מורכבת מעבודותיהם של 21 ציירים וארבעה פסלים, חברי האגודה. תערוכה זו אינה מהווה אנסמבל, לא מבחינת סגנון ולא מבחינת רמה אמנותית. מיוצגים כאן אמנים הפועלים בסגנונות שונים - למן ההפשטה ועד לאימפרסיוניזם, גם בציור וגם בפיסול.

רות אריון מציגה ארבעה ציורי שמן מופשטים, עשויים בצבעים אטומים, חנוקים ופגומים במבנה מפוזר, שאינם עומד בפני מבחן ההיגיון הציורי. אם כי ציורי רות אריון עשויים בסגנון אחד, אין אחדות זו תורמת לבניית אווירה ציורית והם חסרי טריות או ספונטניות. ג'ון בייל מיוצג בחמש קומפוזיציות, קרובות ברוחן לציורו של אסטאוור הצרפתי אך הן מפגינות יכולת קולוריסטית אישית ומבנה ציור אורגני. לג'ון בייל יש נטייה להתחמק מהצבת צורה חד-משמעית ומחייבת ע"י טשטוש גבולות הצורה שלא לצורך. טשטוש זה עושה את המחבר הציורי אורגני יותר אך בדרך קלה של אי התחייבות כלפי הצורה. אליהו גת מיוצג בשלשה ציורי שמן בהם בולט "נוף" בעל האווירה הגותית והאחידות הציורית.

קלייר סילארד וצילה נוימן בונות, כל אחת לפי דרכה, נופים שהתפתחו מדרך ציור אימפרסיוניסטית. אף כי ציוריה של קלייר סילארד בנויים יותר בעוד אלה של צילה נוימן מדגישים יותר את האווירה, הרי עבודות שתיהן דורשות עיבוד הרבה יותר מדוקדק מאחר שללא עיבוד כזה נשארים הציורים נדושים למדי.

מינה זיסלמן מציגה שלושה מופשטים אקספריוניסטיים בהם היא משלבת בצבע השמן גם קולאז'. בסקירה ראשונה אין הקולאז' המשולב מפריע, אבל מבחינת מבנה חומרי אין הצדקה הגיונית לשימוש בו, ונדמה שאפשר היה להשיג גם בלעדיו אותו כוח.

פרץ הסה מיוצג בשלשה ציורי שמן בסגנון יוצא דופן. הניקיון הציורי הרב ביותר מבין שלש העבודות מושג בציור "נוף" שאין בו כל התחמקות בהצבת הצורה ויש אחידות רבה מבחינה צבעונית. אך גם ציור זה פגום, כשניים האחרים, עקב הטיפול ה"לקקני", המכניס בו יובש מדי.

שלום סבא מציג חמישה ציורים בסגנון האופייני לו, כפי שבא לידי ביטוי בתערוכתו האחרונה בביתן "הלנה רובינשטיין".

חנה לרנר מגישה שלשה ציורים אחידים ומגובשים, הקרובים מבחינת מבנה ציורי לאלה של הצייר לנסקוי. נדמה שחנה לרנר מפזרת מדי את אמצעייה הצורניים והצבעוניים, עד שלעיתים מכביד הפירוט ליחידות קטנות על העין. השימוש האחד בטכניקת המכחול היבש גורע מטריות משיכת המכחול. השלם ביותר מציוריה הוא "נוף", בו משכנע המבנה דווקא בגלל הצבת תת-מבנים ברורה ופשטותם היחסית.

שמואל טפליר מיוצג ע"י חמישה ציורי שמן אקספרסיוניסטיים מתונים, בהם יוצא דופן

15 אמנים מחברי אגודת הציירים מציגים מיצירותיהם בטכניקת האקוורל בתערוכה, שעם היותה קבוצתית, אין בין משתתפיה מאום מהמשותף להוציא את טכניקת הציור עצמה. טבעי הדבר, שכאשר המכנה המשותף היחידי לתערוכה הוא מדיום טכני בלבד, מתקצבים ציירים בעלי דמות שונה ובהם אף כאלה שאין מקומם כלל באולמי התערוכות. כמעט ואין אפשרות לדון, במקרה כזה, על רמה כללית או אף ממוצעת, מאחר שההבדלים האישיים בין תפיסותיהם האישיות ורמתם של הציורים הם יסודיים עד כדי שוני מוחלט. את ההפתעה בתערוכה מהווים ארבעה אקוורלים של שמואל וגינסקי, המוכיחים התקדמות מפתיעה ממוצגיו בתערוכת היחיד שלו ביולי 1960. איווט שצ'ופק-טומה מופיעה בשלוש קומפוזיציות מעניינות, המוכיחות כי אפשר לצייר אקוורל אופייני לטכניקה זו בלי לוותר על עיצוב צורה ברורה ומוגדרת.

אלכסנדר בוגן ולואיז ש"ץ מופיעים באקוורלים המייצגים את שני הציירים האלה בעלי הסגנון משלהם. אלכסנדר בוגן מיוצג ע"י נופים שצוירו, כפי הנראה, לפני שנים מספר, והם אופייניים לדרך ציור נוף אקוורלי נאה מתקופת הביניים של הציור הישראלי בשנות הארבעים. ולואיז ש"ץ צבעונית ובניינית עם נטייה לדחוס למשטח המצויר עושר צבעוני רב מדי, עד שלעיתים אין רואים את היער מרוב העצים. יחד עם זה, ייתכן שלואיז ש"ץ היא בעלת השליטה הטכנית הרבה ביותר בארץ מכל משתתפי התערוכה. יוצא דופן בתערוכה הוא ציור גואש של גלעדי.

אבניאל מציג ציורי מים מימיים מאוד, המאפיינים את ציורו מאז תערוכת היחיד שלו בביתן "הלנה רובינשטיין" וגלריה "רנה" בירושלים. שאר המשתתפים מציגים עבודות בסגנון ריאליסטי-רומנטי, כשהנושאים העיקריים הם "סמטה בצפת", "כינרת" וכדומה. ציורים אלה אינם מחדשים דבר ואינם מוסיפים דבר למה שכבר צויר כה רבות ב-40 השנים האחרונות.